

نام درس: مدیریت بهداشت محیط در شرایط اضطراری کد درس: ۳۵
پیش‌نیاز یا همزمان: تصفیه فاضلاب- تصفیه آب- کلیات پسماند- آلودگی هوا (علل، اثرات، پایش و کنترل)-
کاربرد گندزداها و پاک‌کننده‌ها در بهداشت محیط
تعداد کل واحد‌ها: ۱/۵ واحد نظری

هدف:

آشنایی و کسب مهارت در زمینه اقدامات بهداشتی بخصوص محیط در شرایط اضطراری و نحوه مشارکت پرسنل بهداشت محیط در تیم‌های بهداشتی و پزشکی در شرایط بحرانی

شرح درس:

آشنایی با حوادث طبیعی، اثرات آنها، مشکلات بهداشتی بخصوص مسائل بهداشت محیطی در شرایط اضطراری و اقدامات لازم در جهت رفع نیازهای بهداشت محیط در این شرایط بسیار مهم است. آشنایی، برنامه‌ریزی سازمانهای مختلف ملی و بین‌المللی و نقش پرسنل بهداشت محیط در تیم‌های بهداشتی جهت انجام اقداماتی نظیر گندزدایی، تامین آب، دفع فاضلاب، مبارزه با جوندگان و ناقلین و دفع پسماند، تامین بهداشت مواد غذایی بسیار مهم و حیاتی می‌باشد که در این درس به این موارد پرداخته می‌شود.

سرفصل درس نظری (۲۶ ساعت)

- ❖ کلیات بلایا، تعریف بلایای طبیعی و شرایط اضطراری و نقش سازمانهای ملی و بین‌المللی
- ❖ انواع بلایا شامل بلایای طبیعی و انسان‌ساخت، اهمیت و نتایج آن: (زمین‌لرزه- طوفانها- سونامی- موج سرمای سخت- سیل گردباد- بهم‌ن- رعد و برق- تغییرات شدید درجه حرارت- خشکسالی- آتشفشان- آتش‌سوزی- انفجار- جنگ- مهاجرت آوارگان- اپیدمی و...)
- ❖ اقدامات اضطراری:
 - اقدامات پیش از وقوع بلایا (برای هر نوع بلا)
 - اقدامات هنگام وقوع بلایا (برای هر نوع بلا)
 - اقدامات پس از وقوع بلایا (برای هر نوع بلا)
- ❖ جایگاه بهداشت محیط در مدیریت بحران
- ❖ برنامه‌ریزی و مدیریت فعالیت‌های بهداشت محیط (هماهنگی، سازمان‌دهی، تعداد کارکنان، تجهیزات و لوازم، حمل و نقل، مسکن و غذا برای کارکنان امداد، قواعد و مقررات)
- ❖ اقدامات بهداشت محیط در شرایط اضطراری:
 - جستجو، نجات، تخلیه
 - مراقبت و کمک‌های اولیه
 - ارزیابی سریع بهداشتی
 - شرایط بهداشتی برپایی مکانهای اسکان موقت و اردوگاههای چادری
 - تامین آب آشامیدنی سالم
 - دفع فضولات انسانی و حیوانی
 - بهداشت مواد غذایی
 - مدیریت پسماند

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

- مدیریت پسماند در مراکز آرایه خدمات بهداشتی-درمانی
- مبارزه با بندپایان و جوندگان
- مدیریت فاضلاب
- تاسیسات متفرقه
- ضد عفونی آمبولانس ها، حمل و نقل و دفع اجساد
- آلودگی هوای ناشی از بلایای طبیعی و کنترل آن
- آموزش بهسازی محیط به قربانیان بلا
- ارتقاء بهداشت
- ❖ بیماریهای شایع بعد از وقوع بلایا و سوانح
- ❖ مسائل بهداشتی، روانی و عاطفی در اردوگاهها
- ❖ نقش بیمارستانها در شرایط اضطراری و مشکلات بهداشتی آنها

* منابع:

- 1- Wisner B, Adams J, Environmental Health in emergencies and disasters, A practical guide, World Health Organization (WHO); Latest edition.
- 2- PAHO, Morgan Oliver, Management of Dead Bodies after Disaster: A Field Manual for First Responders, Latest edition.
- 3- Noji EK, The public health consequences of disaster, New York: Oxford University Press, Latest edition.

- ۴- ندافی کاظم، یونسی بهاره، طاهری توران (۱۳۸۷)، بهسازی محیط در شرایط اضطراری، ناشر موسسه علمی فرهنگی نص.
- ۵- ندیم ابوالحسن، عصار محمد (۱۳۶۳)، راهنمای بهسازی محیط در بلایای طبیعی، مرکز نشر دانشگاهی.
- ۶- عبدالهی مجید (۱۳۸۰)، مدیریت بحران در نواحی شهری، انتشارات سازمان شهرداری های کشور.
- ۷- قاضی جهانی بهرام (۱۳۸۰)، بهداشت در بلایا، الهیار عرب، نشر گلبن.
- ۸- هاشمی اصل احمد (۱۳۸۴)، اقدامات بهداشتی در شرایط اضطراری (جلد ۱ و ۲)، نشر اختر.
- ۹- شریفی ایرج، راهکارهای ارزیابی سریع بهداشتی در شرایط اضطراری، انتشارات سازمان جهانی بهداشت.
- ۱۰- راهنمای آمادگی بخش بهداشت و درمان در برابر وضعیت های اضطراری و بلایا، تهران، وزارت بهداشت و درمان، برنامه آموزش بلایا.

* توجه: در کلیه منابع فوق آخرین چاپ مدنظر میباشد.

نحوه ارزشیابی دانشجوی:

- امتحان کتبی میان نیمسال ۳۰٪
- امتحان کتبی پایان نیمسال ۷۰٪